

- банки направляють рефінансування, одержуване від Національного банку України на валютний ринок, щоб таким чином заробити на спекуляціях;
- Національний банк України не має достатніх ресурсів для підтримки національної валюти та виконання зовнішніх зобов'язань;
- дефіцит торговельного балансу держави;
- інфляційні процеси [2] .

Щодо рефінансування, то це – операції з надання банкам кредитів у встановленому центральним банком порядку.

Рефінансування банків здійснюється шляхом проведення тендерів. Так Національний банк України здійснює рефінансування банків шляхом проведення тендерів лише під відповідне забезпечення. Перелік прийняттого забезпечення щоквартально доводиться до відома банків.

Обсяг рефінансування за останні роки значно зменшився, адже напряму залежить від резервів Національного банку [3].

На даний період резервів в країні є недостатньо, адже курс валют є плаваючим. Якщо вивчити основні критерії формування резервів країни, насамперед, це розмір зовнішнього боргу країни (станом на 01.01.2017 року зовнішній борг України становить 67 090 дол. США), то резервів значно не вистачає, це впливає з того, що відношення коефіцієнту зовнішнього боргу країни до суми надходжень експортної виручки становить 19 % (науковці зазначають, що коефіцієнт не повинен перевищувати 20 %, інакше країні загрожує неплатоспроможність) [4].

Найчастіше девальвація є дієвим рішенням проблеми дефіциту торговельного балансу держави. Оскільки в умовах плаваючого курсу валют, що є основним засобом платежу держави на міжнародних ринках, ефект скорочення дефіциту менш відчутний в силу можливих коливань іноземної валюти.

Останньою вагомою причиною девальвації гривні є інфляційні процеси, які знищують заощадження юридичних і фізичних осіб, перешкоджають довгостроковим інвестиціям і економічному зростанню. Інфляційні процеси руйнують грошову систему, провокують втечу національного капіталу за кордон, сприяють витісненню національної валюти іноземною валютою у внутрішньому обігу [2].

Отже, девальвація досить складний та багатогранний процес, який досліджується роками і має безліч нюансів, причин, наслідків для певної країни. Але саме для України головним нюансом є внутрішня та зовнішня політика, адже в більшій мірі все залежить тільки від неї. І тільки за умови, коли держава зможе чітко визначити свою позицію в світі, відновити реальний сектор економіки, згладити надмірне коливання валютного курсу, саме тоді можна швидко досягти позитивного результату.

Перелік посилань:

1. Бандурка О. М. *Гроші та кредит* : підручник / О. М. Бандурка, В. В. Глуценко, А. С. Глуценко – Львів : Магнолія, 2014. – 368 с.
2. Урядовий портал [Електронний ресурс] .– Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Минфин – все о финансах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minfin.com.ua/>
4. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bank.gov.ua>

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Ю.С. Юрах, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Л.М. Перехрест, к.е.н., доцент

Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпін

Розвиток і функціонування банківської системи України сьогодні відбувається в умовах глобалізаційних процесів, нестабільної соціально-економічної та політичної ситуації, що безпосередньо має вплив на стабільність банківських установ і результати їх діяльності. Забезпечення сталого розвитку банківської системи є головним завданням, яке потребує негайного вирішення на шляху інтеграційних процесів до європейського економічного простору.

Дослідження проблем банківської системи представлена у наукових розробках вітчизняних та зарубіжних науковців. Однак багато питань теоретичного та практичного характеру залишаються не з'ясованими і не обґрунтованими, що підтверджує актуальність даного дослідження.

Банківська система – це законодавчо визначена, ієрархічно структурована система взаємопов'язаних банків, яка забезпечує ефективне функціонування грошового ринку і сприяє розвитку економіки. Банківська система України є дворівневою, що свідчить про її подібність з банківською системою європейських країн. На сучасному етапі розвитку банківська система України переживає найбільшу кризу за всю свою історію розвитку. Банківський сектор в процесі реформування 2014-

2016 рр. зіткнувся з низкою проблем, як соціально-економічного характеру, так і проблем породжених неправильною політикою регулятора – Національного банку України [3]. Однією з масштабних проблем, які виникли у банківській системі і які зумовлюють виникнення ряду інших проблем, є різке скорочення числа банків. Станом на 01.01.16 в Україні діє 117 банків, для порівняння: на початок 2015 року функціонували 163 банківські установи [2].

Слід зазначити, що виникнення такої ситуації негативно впливає на рівень довіри до банківської системи, спричиняючи відтік депозитів та зниження її ліквідності. Брак довіри населення до банків зменшує мобілізацію ресурсів банками порівняно з потенційними можливостями. Нерозв'язаними залишаються і багато інших питань, серед яких найбільш гострими є:

– девальвація національної грошової одиниці. За 2014-2016 рр. гривня девальвувала по відношенню до долара США більше ніж в 3 рази. Така різка девальвація привела до зростання проблемної заборгованості клієнтів перед банками (обслуговування валютних іпотечних кредитів стало неможливим для більшості позичальників);

– низький рівень капіталізації банків. Вирішити дане питання шляхом адміністративного тиску на банки (збільшення мінімального розміру статутного фонду, посилення вимог щодо капіталізації прибутків тощо) неможливо;

– інфляція, яка впливає на банківський сектор через процентні ставки, значний відтік коштів за кордон.

Більшість вітчизняних фахівців, оцінюючи ситуацію, яка складається у фінансовому секторі України, серед причин банкрутств банків називають махінації та зловживання серед власників та менеджерів, а також несприятливе бізнес-середовище, що склалося після політичної кризи 2014 року та початку військових дій на Сході і анексії Криму [1].

Проаналізувавши вище сказане, слід зазначити, що на стан бюджетної системи України мають вплив численні фактори, а саме: зовнішні, внутрішні, економічні, неекономічні, які стоять на заваді ефективного функціонування банківського сектору. Для подолання кризового стану банківської системи, необхідно визначити напрями вирішення актуальних проблем, а саме:

– підвищення рівня капіталізації банків і забезпечення їх надійними джерелами ресурсів;

– розширення спектра, підвищення якості та конкурентоспроможності банківських послуг;

– забезпечення діяльності вітчизняних банків відповідно до міжнародних стандартів корпоративного управління;

– розвиток систем ризик-менеджменту та вдосконалення управління ризиками;

– підвищення рівня забезпечення захисту прав кредиторів і вкладників банків.

Отже, банківська система України сьогодні переживає важкий період свого розвитку, а наявні проблеми потребують негайного вирішення. Криза недовіри клієнтів по відношенню до банків відіграє вирішальну роль в забезпеченні безперебійного функціонування банківської системи. Вирішенню кризових явищ банківської системи сприятимуть формалізація та цілеспрямована робота органів державної влади та банків.

Впровадження вище запропонованих заходів, щодо вирішення проблем банківської системи, можуть створити реальні передумови для виникнення на фінансових ринках повноцінного конкурентного середовища та формування конкурентоздатності банківського сектора України на світовому рівні.

Перелік посилань:

1. Белінська Г. В. Актуальні проблеми банківської системи України: причини виникнення та шляхи розв'язання // Г. В. Белінська // *Фінасы, учет, банки*. – 2016. – № 1 (21). – С. 34-42.

2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua>.

3. Колесник М. Б. Суцність и построение банковской системы [Электронный ресурс] / М. Б. Колесник // *Научный вестник НЛТУ Украины*. – 2010. – Вып. 20.1. – С. 220-225. – Режим доступа : <http://www.nbu.gov.ua/portal/>.

ПОЛІТИКА НБУ В КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Р.В. Яковенко, к.е.н., доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький

Одним з елементів гібридної війни РФ є війна економічна, головним елементом якої виступають об'єкти, які явно чи приховано знаходяться у власності її суб'єктів.

Унаслідок діяльності НБУ кількість банків в Україні системно скорочується, однак, протягом останніх років жоден російський банк не зник, і їх позиції системно покращуються. Це означає, що українські банки створюють дедалі меншу конкуренцію ворожим суб'єктам, внаслідок скорочення їх кількості.